

ಶ್ರೀಮಾತೆ

ಮೂಲ ಬಂಗಾಳಿ : ಆಶುತೋಷ್ ಮಿತ್ರ

ಅನುವಾದ : ಸ್ವಾಮಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗಾನಂದ

ಭಾಗ ೨೨

ಶ್ರೀಮಾತೆ : ನಾನಾ ಭಾವಗಳಲ್ಲಿ

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಕೊನೆಯ ಚಿತ್ರ

|| ೫೩ ||

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿಗೆ ಕಿತ್ತಳೆ ಹಾಗೂ ಹಾಲಿನ ಪಾನೀಯ ('ಖೀರ್‌ಕೋಮಲಾ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ) ವೆಂದರೆ ತುಂಬ ಇಷ್ಟವೆಂದು ಯೋಗಿನ್ ಮಾ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಅದನ್ನು ತಂದು, ತಾವೇ ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಸಲ ಹೀಗೆ ತಂದಿದ್ದಾಗ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಬಂದರು. "ಅಮ್ಮಾ, ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವೆಂದೇ ಯೋಗಿನ್ ಮಾ ಇದನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಇದನ್ನು

ಕುಡಿಯಿರಿ" ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದೆವು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, "ನನಗೆ ಇಷ್ಟವೆಂದೇ ಇದನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಕುಡಿಯಲಾದೀತೆ?" ಎಂದರು ನಾವು ಹಠ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರೂ ಕುಡಿದರು, ನಾವೂ ಕುಡಿದೆವು.

|| ೫೪ ||

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಒಬ್ಬರು ಶಿಷ್ಯರು ಬೇಲೂರು ಮಠದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ, ನದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಂಡ ಉಬ್ಬರ ಬಂತು. ಅವರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು, ತೇಲುತ್ತ ಮುಳುಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇರೆ ಸಾಧುಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ತುಂಬ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಉಬ್ಬರದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಂಜೀಲಾಲ್ ಆಗ ಬೇಲೂರು ಮಠದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರು ಆ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕೃತಕ ಉಸಿರಾಟ ಮಾಡಿಸಿ, ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ನೀರು ಹೊರ ಹಾಕಿಸಿ, ಸೂಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಜಯರಾಮಬಾಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರು ಲಲಿತನ ಮೂಲಕ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು, "ಮಗೂ, ನನಗೆ ಚಿಂತೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು; ಆತಂಕ ಗೊಂಡಿದ್ದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ತುಳಸಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಾಸಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಹೇಳು" ಎಂದರು.

|| ೫೫ ||

ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಸ್ಟೀನ್ (ವಿದೇಶಿ ಮಹಿಳೆ, ನಿವೇದಿತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರತಳಾಗಿದ್ದಳು) ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕತ್ತಲಾದ ಬಳಿಕವೇ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿವೇದಿತಾಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಬಹುದಾದಷ್ಟು ಬಂಗಾಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕ್ರಿಸ್ಟೀನ್‌ಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ಪದಗಳು ಮಾತ್ರ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕ್ರಿಸ್ಟೀನ್ ಒಬ್ಬಳೇ ಬಂದರೆ ನಾವು ದ್ವಿಭಾಷಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಇಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಗೇ ಬಂದರು. ಮೇಲಂತಸ್ತಿಗೆ ಹೋದಾಗ ನಿವೇದಿತಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು: "ಓ ಮಾತೃ ದೇವಿ, ನೀ-ವು ನ-ಮ್ಮ ಪಾ-ಲಿ-ಗೆ ಕಾಳಿ." ಕ್ರಿಸ್ಟೀನ್‌ಗೆ ನಿವೇದಿತಾಳ ಮಾತು ತಿಳಿದು, ಅವಳೆಂದಳು, "O! Holy Mother is our Kali — Yes." ಶ್ರೀಮಾತೆ ನಗುತ್ತ, "ಇಲ್ಲ ಮಗೂ,

ನಿವೇಕಪ್ರಭ

ನಾನು ಕಾಳಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ಆಗಲಾರೆ. ಹಾಗೆ ಆಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ನಾಲಿಗೆ ಹೊರಚಾಚಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದೀತು” ಎಂದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಯವರ ಉತ್ತರ ಏನೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮತ್ತ ನೋಡಿದರು. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಅದರರ್ಥ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆಗ ಅವ ರಿಬ್ಬರೂ ಹೇಳಿದರು, “We shall look upon Her as our Kali; for Sri Ramakrishna is our Shiva.” (‘ನಾವು ಅವ ರನ್ನು ಕಾಳಿಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ — ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣರೇ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಶಿವ.’) ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ನಗುತ್ತ, “ಅದು ಹೇಗಲ್ಲವೋ ನೋಡೋಣ” ಎಂದರು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಕೇಳಿದರು, — “She admits?” (‘ಅವರು ಒಪ್ಪಿದರೆ?’) ನಾನೆಂದೆ, “ಹೌದು ಒಪ್ಪಿದಂತೆಯೇ.” ಆಗ ಅವರು, “Then let us take the dust of your holy feet” (ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಧೂಳಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ) ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

II §೩ II

ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆಯ ತಾಯಿ ಒಬ್ಬಕ್ಕೆ ಯುವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು. ಯುವತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಆಕೆ ದೂರಿತ್ತಳು, ಅವಳ ಗಂಡ ಆಕೆಯನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ತಾನು ಸಾಧುವಾಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನಂತೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡ ಬಹುದೆಂದು ಅವರ ಎಣಿಕೆ. ಉತ್ತರವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ, “ಅವನಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವೈರಾಗ್ಯವುಂಟಾದರೆ, ನಾನು ಹೇಗೆ ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಲಿ?” ಎಂದರು. ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆಯ ತಾಯಿ ಹಠ ಮಾಡ ತೊಡಗಿದಳು. ಆ ಯುವತಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ದಯನೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ನಗುತ್ತ, “ಸರಿ, ಅವನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಬಂದರೆ ನಾನು ಏನೂ ಹೇಳಲಾಗದು ಮಗೂ” ಎಂದರು.

II §೨ II

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಟಿ ತಿನಾಕಾರಿ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಹಾಡುವಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಆಕೆ ಹಿಂದುಮುಂದು ನೋಡುತ್ತ, “ನಿಮ್ಮ ಎದುರು ನಾನು ಏನು ಹಾಡಬಲ್ಲೆ?” ಎಂದಳು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಮಾತೆ, “ಅದ ರಿಂದ ಏನಾಯಿತಂತೆ? ಹಾಡಮ್ಮ. ನಿನ್ನ ಆ ಹುಚ್ಚಿಯ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡು” ಎಂದರು. ಆಗ ಆಕೆ ಹಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಈ ವಿವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವು ಅನಂತರ ಕೇಳಿದ್ದೆವು; ಆದರೆ ಆಗ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಾವು ಕೆಳಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಕೆಲಸ ಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಸಮಯ ಒಂಬತ್ತೂವರೆ ಗಂಟೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸಾರಂಗೀ ವಾದ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪಳಗಿದ ಕೈ ಶ್ರುತಿಬದ್ಧ

ವಾಗಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ, ಹೃದಯಗ್ರಾಹಿಯಾಗುವಂತೆ ಹೇಗೆ ಸ್ವರ ಹೊರಡಿಸುವುದೋ, ಅದೇ ರೀತಿ ತಿನಾಕಾರಿಯ ಕೋಮಲ ಕಂಠದಿಂದ ‘ಭಾಯಾನಟ’ ರಾಗದಲ್ಲಿ ‘ಅಮಾಯ್ ನಿಯೇ ಬೇಡಾಯ್ ಹಾತ್ ಧೋರೇ’ (ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ತಿರುಗಾಡು) ಎಂಬ ಹಾಡು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ನಾನು ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದೆನೋ, ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಂತಸ್ತಿಗೆ ಹೋದೆ. ಶರತ್ ಮಹಾರಾಜ್ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಏನೇನೋ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು, ಅವರು ಲೇಖನಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಗಂಭೀರ ಭಾವವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕುಳಿತರು. ಯೋಗಿನ್ ಮಾ ತರಕಾರಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಳು, ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲಂತಸ್ತಿಗೆ ಹೋದಳು. ಅಡಿಗೆಯವನು ಅಡಿಗೆಯ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನಿಳಿಸಿದ, ಕೆಲಸಗಾರ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ. ಇಬ್ಬರೂ ಮೇಲಂತಸ್ತಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಶ್ರೀಮಾತೆ ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲು ನೀಡಿ ಕುಳಿತು ಹಾಡು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟೆ. ಗಾಯಕಿ ದೇವಾಲಯದ ಹೊರಗಿನ ಸಣ್ಣ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಈ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತರಿಸದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಸಿ, ತಾನವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ:

ಅಮಾಯ್ ನಿಯೇ ಬೇಡಾಯ್ ಹಾತ್ ಧೋರೇ
ಅಮಿ ಜಿಖಾನಿ ಜಾಯ್, ಸೇ ಜಾಯ್ ಪಾಥೇ,
ಬೋಲ್ ತ ಹೊಯ್ ನಾ ಜೋರ್ ಕೋರೇ..

(ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ತಿರುಗಾಡು ಬಾ
ನಾನಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಹೋಗುವನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ,
ಹೇಳಬೇಕೆಲ್ಲ ಬಲವಂತವಾಗಿ..)

ಶ್ರೀಮಾತೆ ಒಂದು ಸಲ ತಾಕೂರರತ್ತ ನೋಡಿ, ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಕಣ್ಣೆರೆದರು. ಆದರೆ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿ ಬಾಹ್ಯಜಗತ್ತಿನ ಕಡೆಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮಗರ್ಥವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ತೆರೆದಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಅವರು ಏನನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರ ಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತ ಗಾಯಕಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು:

ಮುಖಿಖಾನಿ ಸೇ ಮೂಭಾಯ್, ಅಮಾರ್ ಮುಖೇರ್ ಪಾನೇ
ಅಮಿ ಹಾಸ್ ಲೇ ಹಾಸೇ, ಕಾಂದ್ ಲೇ ಕಾಂದೇ,
ಕೊತೊಯ್ ಚಾಯ್ ರಾಖೇ ಆದರೇ

(ಮುಖವನೊರಸುವವನು, ಯತ್ನದಿ, ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಲು,
ನಾ ನಕ್ಕರೆ ನಗುವ, ಆತ್ತರೆ ಆಳುವ, ಎನಿತೊಂದು ಆದರಿಸುವ!)

ಇಡೀ ಮನೆಯೇ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿತ್ತು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ, ಭಾವೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿ

○ ಆಗ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರಿದ್ದ ಕೋಣೆಯ ಹೊರಗಿನ ವರಾಂಡ ಚಿಕ್ಕದಾ ಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಆ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಇಂದಿನ ದೇವರಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. (-ಸಂ.)

ಹೋಗಿದ್ದರು. ಇದು ಗಾಯಕಿಯ ಪ್ರಭಾವವೇ, ಅಥವಾ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಶಕ್ತಿಯೇ? ಯಾರು ಅರಿಯಬಲ್ಲರು?

ಅನಂತರ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು:

ಅಮಿ ಜಾನ್‌ತೇ ಏಲಾಂ ತಾಯಿ,

ಕೇ ಬೋಲೇರೇ ಆಪನ್ ರತನ್ ನಾಯಿ

ಸತ್ಯಿ ಮಿಛೇ ದೇಖೊನಾ ಏಶೇ - ಕಚ್ಚೇ ಕಥಾ ಸೊಹಾಗ್ ಭರೇ

(ಅದನೆ ನಾನರಿವೆ, ನೀ ರತ್ನವಲ್ಲವೆನುವಾರು?)

ನಿಜಕು ನೀ ನೋಡು ಬಾ, ಮಿಥ್ಯೆಯನು

ಮಾತಾಡುವೆನು ನಾನು ಶುದ್ಧಿಯನು ತುಂಬಿ)

ಶ್ರೀಮಾತೆ ಭಾವಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೇ “ಆಹಾ! ಆಹಾ!” ಎಂದರು. ಹಾಡು ಮುಗಿದಾಗ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅದೇ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸದ್ದಿಲ್ಲ, ಯಾವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೇ ಕುಳಿತ ನಂತರ, ಕಣ್ಣಂಚಿನ ನೀರನ್ನು ಒರೆಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅವರು ಗಾಯಕಿಗೆ, “ಇಂದು ಎಂಥ ಹಾಡು ಕೇಳು ವಂತೆ ಮಾಡಿದೆಯಮ್ಮ!” ಎಂದರು.

|| ೫೮ ||

ಇನ್ನೊಂದು ಬಾರಿ ಶರನ್ನವರಾತ್ರಿ ಪೂಜೆಗೆ ಮೊದಲು ನಾನು ಜಯರಾಮಬಾಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ದುರ್ಗಾಪೂಜೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಭಿಕಾರಿ ಬಂದು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಮನೆಯ ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತು ‘ಆಗಮನಿ’^೨ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಶ್ರೀಮಾತೆ ಬಾಗಿಲಿನ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಾಡು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಡುಗಾರ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ —

ಜಾವು ಜಾವು ಗಿರಿ ಆನಿತೆ ಗೌರಿ,

ಉಮಾ ಬಡೊ ದುಃಖೇ ರೊಯೇಭೇ |

ದೇಖೇಭಿ ಸ್ವಪನ್, ನಾರದ ವಚನ್

ಉಮಾ ‘ಮಾ ಮಾ’ ಬೋಲೆ ಕೇಂದೇಭೇ ||

ಭಾಂಗಡೊ ಭಿಖಾರಿ ಜಾಮಾತಾ ತೊಮಾರ್

ಸೋನಾರ್ ಭ್ರಮರಿ ಗೌರಿ ಆಮಾರ್ |

ಉಮಾರ್ ಯತೊ ವಸನ್ ಭೂಷಣ್

ಬೇಟಾ ತಾವು ಬೇಚೇ ಭಾಂಗ್ ಖೇಯೇಭಿ ||

(ಹೋಗು ಹೋಗು ಗಿರಿ, ಗೌರಿಯ ಕರೆತರಲು

ಉಮೆ ಭಾರಿ ದುಃಖದಲ್ಲಿಹಳು |

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೆ ನಾರದನೇ ಹೇಳಿದ್ದೆ

‘ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮಾ’ ಎಂದು ಉಮೆ ಅಳುವಳು ||

^೨ ದುರ್ಗಾಪೂಜೆ ಆರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲು ಶ್ರೀದುರ್ಗೆಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನ ಮಾಡುವ ಹಾಡುಗಳು ‘ಆಗಮನಿ’ ಹಾಡುಗಳು. ಶಿವ, ಪಾರ್ವತಿ, ದುರ್ಗ, ಗಣೇಶ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿದೆ. (-ಅನು.)

ಭಂಗಿ ತಿನ್ನುವ ತಿರುಕ ನಿನ್ನಳಿಯ, ನನ ಮಗಳು

ಬಂಗಾರ ದುಂಬಿಯಂತಿರುವ ಗೌರಿ |

ಉಮೆಯದೇನಂಥ ವಸನ ಆಭರಣಗಳು,

ಆದರೂ ಅವನೇನು ಭಂಗಿ ಸೇರುವನು ||)

ಹಾಡು ಮುಗಿಯಿತು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಒಂದೇ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಕಿತ್ತು — ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಯವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಭಿಕ್ಷುಕನಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಕಳೆಯಿತು — ಶ್ರೀಮಾತೆ ಒಂದೇ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಲು ಹೇಳಿದೆ. ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಅವರಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರು, “ನಡೆ, ಹೊಗೋಣ. ಯಾಕೋ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂದರು. ನಾನು ಕಾದೆ, ಅವರು ಏಳುವಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ಕಾದಿದ್ದೆ. ಅನಂತರ ಅವರು ಎದ್ದು ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ಅವರ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು, “ಇನ್ನೆಷ್ಟು ದಿನ? — ಎಷ್ಟೋ ಕಾಲ ಕಳೆದುಹೋಯಿತಲ್ಲ!” ಕ್ರಮೇಣ ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥರಾಗಿ, ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಹೊರಟುಬಂದೆ.

|| ೫೯ ||

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದೇಹ ಕ್ಷೀಣಗೊಂಡು, ಅವರು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರು ತಮ್ಮ ತಿಷ್ಠಂದಿರಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಲು ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಪೌಷ್ಕರಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಜಯರಾಮಬಾಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ, ಉಪೇಂದ್ರನಾಥ ಮಾಯಿತಿ ಬಂದಿದ್ದ. ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೂಗಳನ್ನು ತರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಟಂಕಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಕುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾನೇ ಒರಳಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕುತ್ತ, ಅಕ್ಕಿ ಕುಟ್ಟಿದ ನಂತರ ಹೊರ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಒನಕೆ ಬಿದ್ದುಹೋಗುವುದೋ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿ ಹೇಳಿದೆ, “ನೀವೇಕೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀರಮ್ಮ? ಕೈಯಿಂದ ಒನಕೆ ಬಿದ್ದು ಹೋದೀತು.” ಶ್ರೀಮಾತೆ ಬೇಸರದಿಂದ, “ನೀನು ಸುಮ್ಮನಿರು. ನನಗೆಲ್ಲ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ” ಎಂದರು. ನಾನು ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ, ಅವರು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಳೆಯನ್ನು ಒಯ್ದು, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು ಅದರ ಸಿಪ್ಪೆಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಮರಳಿ ಬಂದು ಅದನ್ನು ನಳಿನಿ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣತ್ತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ನಾನು ಕೇಳಿದೆ, “ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಅಮ್ಮಾ?” ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ, “ಕಾದು ನೋಡು” ಎಂದರು. ಅನಂತರ ಅವರು ಸ್ನಾನ-ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ,

ಅಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಸೆರಗನ್ನು ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಡುಬು ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಕರಿಯಲು ಕುಳಿತರು. ಇಡೀ ದಿನ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕಡುಬುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು. ಒಲೆಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಅವರ ಮುಖದ ಬಣ್ಣ ಬದಲಾಗಿತ್ತು, ಆದರೂ ಅವರು ಸಂಜೆಯ ತನಕ ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ಊಟದ ವೇಳೆಗೆ ಸರುಚಾಕಲಿ, ಸಿದ್ಧ ಹಾಗೂ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕರಿದ ಸಿಹಿತಿಂಡಿಗಳು, ರಸವಡೆ, ಪಾಟಿಸಾಪಟಾ ಹಾಗೂ ಪಾಯಸ (ಇವೆಲ್ಲ ಬಂಗಾಳಿ ಅಡುಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು) ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ತಂದಿಟ್ಟರು. ಅನಂತರ ಅವರು, “ತುಂಬಾ ಆಗಿಹೋಯಿತು; ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾಳೆ ಮತ್ತೆ ತಿನ್ನಿ. ಹಳಸಿ ಹೋದರೆ ಎಲ್ಲ ಹಾಳಾದೀತು” ಎಂದರು. ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಂದೆ. ಅವರು ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡ ಸಂಸಾರ — ಎಲ್ಲರಿಗಾಗಿ ಇಡೀ ದಿನ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಯಾರಿಸಿದರಲ್ಲ ಎಂದು ನೆನೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂಕಟವಾಯಿತು.

|| ೬೦ ||

ಸಮಯ ಸುಮಾರು ಹತ್ತುಗಂಟೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಕ್ತರಾದ ನಾಗ ಮಹಾಶಯ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಸುದ್ದಿ ತಲುಪಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಮೆಟ್ಟಿಲ ಬಳಿಯವರೆಗೂ ಬಂದು, ಕಾಯುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಇತ್ತ ನಾಗ ಮಹಾಶಯರು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಮನೆಯ ಮುಂಬಾಗಿಲ ಬಳಿ, “ಮಹಾಮಾಯೀ, ಮಹಾಮಾಯೀ” ಎನ್ನುತ್ತ ಸಾಷ್ಟಾಂಗಗಳನ್ನು ಮುಂದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಡೀ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನು ಆ ಭಾವದಿಂದಲೇ ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, “ಬಾ ಮಗೂ, ಬಾ ಮಗೂ” ಎಂದರು ಶ್ರೀಮಾತೆ. ಆಗ ಅವರು, “ಮಹಾಮಾಯೀ, ಮಹಾಮಾಯೀ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಗಿ ಸಿ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ತಾರಸಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲ ಮೆಟ್ಟಿಲಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು, ಅವರನ್ನು ಏಳಲು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ನಾಗ ಮಹಾಶಯರು ಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಅವರ ಸರ್ವಾಂಗವೂ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು, ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಧಾರಾಕಾರ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿದು, ಕನ್ನೆಗಳು ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹೇಳಿದರು, “ಬಾ, ತಾಕೂರರ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸು.” ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು, “ಮಹಾಮಾಯಿಯ ಪ್ರಸಾದ!” ಎಂದರು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ತುಸು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಪ್ರಸಾದ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅವರು ಬಾಲಕನಂತೆ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನತೊಡಗಿದರು. ಇನ್ನೂ ಅವರ ಕನ್ನೆಗಳು ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಪ್ರಸಾದ ತಿನ್ನಿಸಿದ ನಂತರ ಶ್ರೀಮಾತೆ, ಅವರಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಹನಿಯಾಗಿ ಬಾಯಿಗೆ ಎರೆದರು. ಅದನ್ನು ಅವರು ಕುಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಸಾದ ತಿಂದ ನಂತರ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಕೈತೊಳೆದು ಬಂದು, ಬಲಗೈಯಿಂದ ಅವರ ಹಣೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅವರು, “ಮಹಾಮಾಯಿ, ಮಹಾ

ಮಾಯಿ” ಎನ್ನುತ್ತ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಇಳಿದು ಹೋದರು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೋಡಬಹುದಾಗಿತ್ತೋ, ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅವರನ್ನೇ ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸದೆ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತರು. ಎಂಥ ಅಲೌಕಿಕ ದೃಶ್ಯ!

|| ೬೦ ||

ಕರತಾಳದಿಂದ ತಾಳ ಹಾಕುತ್ತ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ಗುಣಗುಣಿಸುತ್ತ ಒಬ್ಬಾಕೆ ಹುಚ್ಚಿ ಮೇಲಂತಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದಳು. ಆಗ ಶರತ್ ಮಹಾ ರಾಜ್ ನಮಗೆ, “ನೋಡಯ್ಯಾ, ಯಾರೋ ಒಬ್ಬಳು ಹುಚ್ಚಿ ಮೇಲಂತಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದಳು” ಎಂದರು. ನಾವು ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಶ್ರೀಮಾತೆ ಆಕೆಗೆ, “ಬಾಮ್ಮಾ, ಬಾ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕರೆದರು. ಆಕೆ ದೇವಾಲಯದ ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ಹಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಹುಚ್ಚಿ ಚಿಂದಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಳು; ಅವಳ ಕೂದಲೆಲ್ಲಾ ಗಂಟುಕಟ್ಟಿದ್ದವು. ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೂದಲು ಗಂಟುಗಂಟಾಗಿ ತ್ತೆಂದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಹುಳಗಳು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಕೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ, ಮಾತೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು, ಅನಂತರ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಲೆಲ್ಲ ಒಂದು ಸಲವೂ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ತುಂಬಾ ಗಲೀಜು, ಅಶುಚಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಂಠ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಮಧುರವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸ್ವರದಿಂದಲೇ ಆಕೆ ಈ ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಹಾಡಿದಳು:

ದೇ, ದೇ ಅಮಾಯ್ ಸಾಜಾಯೀ ದೇ- ತೋರಾ ಸಾಜಾಯೀ ದೇ,
ಅಮಿ ಯೋಗಿ ಹೊಬೊ-ಪ್ರಾಣಕಾನು ಲಾಗಿ ಅಮಿ ಯೋಗಿನಿ ಹೊಬೊ
ಗೆರುವಾ ವಸನ್ ಅಂಗೇತೇ ಪರಿಬೊ-ಶಂಖೇರ್ ಕುಂಡಲ ಪರಿ ||

(ಅಮಾಯ್ ಸಾಜಾಯೀ ದೇ- ತೋರಾ ಸಾಜಾಯೀ)

(ಅಮಿ) ಜಾಯಿಬೊ ಶೆಯಿ ದೇಶೇ, ಯೋಗಿನೀರ್ ವೇಷೇ
ಯಥಾಯ್ ನಿಚೂರ್ ಹರಿ |

ಯದಿ ಗೋಕುಲಚಂದ್ರ ಪ್ರಜೇ ನ ಏಲೇ,

(ಅಮಾರ್) ಏಯಿ ರೂಪಯಾವನ್, ಪರಶ್ ರತನ್

ಕಾಚೇರ್ ಸಮಾನ್ ಭೇಲೊ ||

(ಅಮಾಯ್ ಸಾಜಾಯೀ ದೇ- ಆರ್ ಘರೇ ರಯಿತೇ ನಾರಿ

ಅಮಾಯ್ ಸಾಜಾಯೀ ದೇ-)

(ಅಮಿ) ಮಥುರಾ ನಗರೇ ಪ್ರತಿ ಘರೇ ಘರೇ ಖೊಜಿಬೊ ಪ್ರಾಣೇರ್ ಹರಿ|

ಯದಿ ರೋಧೇ ಕೇವು, ತೃಜಿಬೊ ಎಯಿ ಜಿವು, ನಾರಿವಧ ದಿಬೊ ತಾರೇ ||

(ಆರ್ ಜೇ ರಯಿತೇ ನಾರಿ - ಅಮಾಯ್ ಸಾಜಾಯೀ ದೇ)

(ಬಿಡು ಬಿಡು ನನ್ನನು, ಬಟ್ಟೆಯ ಧರಿಸಲು,

ಬಟ್ಟೆಯ ಧರಿಸುವೆ ನಾನು |

ಯೋಗಿನಿಯಾಗುವೆ, ಪ್ರಾಣವರ್ಷಿಸಿ

ಪ್ರಾಣಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಾನಿಂದು ||

ಧರಿಸುವೆ ಕಾವಿಯ, ಶಂಖದ ಕುಂಡಲ
ಬಿಡು ಬಿಡು ನನ್ನನು, ಬಟ್ಟೆಯ ಧರಿಸಲು ||

ಬಾಗಿ ನಿಂತ ಹರಿ ತಾನೆಲ್ಲಿರುವನೋ
(ಆ) ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವೆ ನಾನು |
ಗೋಕುಲಚಂದ್ರಮ ವ್ರಜಮಂಡಲಕೆ
ಬರದಿರೆ ನಾನೇನಾಗುವೆನೋ -
ಎನ್ನ ರೂಪಯಾವನಗಳು ಕರಗಿ
ಸ್ಪರ್ಶಮಣಿಯು ಗಾಜಿನ ತೆರದಿ ||

ಬಿಡು ಬಿಡು ನನ್ನನು, ಬಟ್ಟೆಯ ಧರಿಸಲು,
ಮನೆಯಲಿ ನಾನಿರಲಾರೆ |

ಪ್ರಾಣಕೃಷ್ಣನನು ಮಥುರಾ ನಗರದಿ
ಮನೆ ಮನೆ ಹುಡುಕುವೆ ನಾನು |
ಯಾರೋ ತಡೆದರೆ ಪ್ರಾಣವ ತ್ಯಜಿಸುವೆ
ನಾರೀವಧೆ ಹೊರಿಸುವೆನವಗೆ ||

ಬಿಡು ಬಿಡು ನನ್ನನು ಬಟ್ಟೆಯ ಧರಿಸಲು,
ನಾನಿರಲಾರೆನು, ಇನ್ನೆಂದೂ ||)

ಹೀಗೆ ಹಾಡುತ್ತ ಹುಚ್ಚಿ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅವಳ ಚಿಂದಿಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಒಂದು ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರ ನೀಡಿದರು — ಅದು ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಊಟ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದರು, ಆಕೆ ಊಟ ಮಾಡದೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಹೇಳಿದರು, “ತೀವ್ರ ವೈರಾಗ್ಯ! ಊಟ ಮಾಡಲಾರಳು, ಏನನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರಳು. ಶರೀರ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾಳೆ!”

|| ೬೨ ||

ಕಾಳೀಘಾಟಿನಲ್ಲಿ ಭದ್ರಕಾಳಿಯ ದರ್ಶನವಾದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಬರಿಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಕುಲೇಶ್ವರದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ದಾರಿಯ ನಡುವೆ ಒಬ್ಬಾಕೆ ತ್ರಿಶೂಲಧಾರಿಯಾದ, ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಭೈರವಿ ಅವರನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಳು. ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಮುಖವನ್ನೇ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತ ಆಕೆ, ಅನಂತರ ಹಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಬರೆದ ಚಿತ್ರದಂತೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಭೈರವಿಯ ಹಾಡಿನಿಂದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷುಕರು, ಯಾತ್ರಿಕರು ನೆರೆದು ಅಲ್ಲೊಂದು ಗುಂಪು ಸೇರಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಕೆ ಹಾಡಿದಳು:

ಕೇಮನ್ ಕೊರೇ ಪರೇರ್ ಘರೇ ಚಿಲಿ ಉಮಾ ಬೊಲೊ ಮಾ ತಾಯಿ!
ಕೊತೊ ಲೋಕ್ ಕೊತೊ ಬೊಲೆ, ಶುನೇ ಪ್ರಾಣ್ ಮರೇ ಜಾಯ್ ||
ಮಾಯೀರ್ ಪ್ರಾಣ್ ಕಿ ಧೈರ್ಯ ಧರೇ, ಜಾಮಾಯ್ ನಾಕಿ ಭಿಕ್ಷಾ ಕರೆ?
ಏಬಾರ್ ನಿತೇ ಏಲೇ ಹರೇ, ಬೊಲ್‌ಬೊ ಉಮಾ ಘರೇ ನಾಯ್ ||

(ಹೌದೇನೇ ಉಮಾ ಹೌದೇನೇ
ಜನವೆನ್ನುವುದಿದು ನಿಜವೇನೇ ? -

ಮಸಣದ ಬಾದಿಯ ಮೈಗೆ ಬಳಿದು ಶಿವ
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ತಿರುಗುವನಂತೆ !

ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲದರೊಲು
ಊರೂರಲು ತಿರುಂಬುವನಂತೆ !
ನೀನು ಕೂಡ ಬಂಗಾರದ ಮೈಗೆ
ಆ ಬಾದಿಯನೇ ಬಳಿಯುವೆಯಂತೆ !

ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ನಾನಾಗಿಹ ತಪ್ಪಿಗೆ
ಸಹಿಸಬೇಕೆ ಅವಮಾನವನು?
ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ಶಿವ ಕರೆಯಲು ಬರಲಿ
'ಮನೆಯೊಳಿಲ್ಲ ಉಮೆ' - ಎನ್ನುವೆನು !)

ಹಾಡು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಶ್ರೀಮಾತೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಹಣ ಕೊಡಲು ಮುಂದಾದರು. ಭೈರವಿ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಹೇಳಿದಳು: “ಯಾರಿಂದ ಏನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅಮ್ಮಾ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಏನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ, ಅದನ್ನು ನಾನೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಮ್ಮಾ. ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರೋ ಹೋಗಿ” ಎಂದಳು. ಶ್ರೀಮಾತೆ ಮುಂದು ವರಿದರು. ನಾನು ಗಮನಿಸಿದೆ, ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರು ಹೋದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಧೂಳನ್ನು ಭೈರವಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ನಕುಲೇಶ್ವರವನ್ನು ತಲುಪಿದ ನಂತರ ಶ್ರೀಮಾತೆ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ನಳಿನಿ, ರಾಧು, ಸಣ್ಣತ್ತೆ ಹಾಗೂ ಗೋಲಾಪ್ ಮಾಗೆ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ, ತಾವೊಬ್ಬರೇ ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಅವರು ತಮ್ಮೊಳಗೇ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಭಾವದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಗೋಲಾಪ್ ಮಾ ಮೊದಲಾದವರು ಮರಳಿ ಬಂದು, ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಕರೆದರೂ ಅವರು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೇಗೋ ಎದ್ದರು. ದಾರಿಯಿಡೀ ಅವರು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಮೌನವಾಗಿದ್ದರು. ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದ ನಂತರ ಕೇಳಿದರು: “ಯಾರು ಆ ಭೈರವಿ ?” ನಾನೆಂದೆ, “ಆಕೆ ಗಿರೀಶಬಾಬುವಿನ ಥಿಯೇಟರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬಾಕೆ ಇರಬೇಕೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ಹೀಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.” ಅವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ, “ಓ!” ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ

|| ೧ ||

ನಾನೊಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರನ್ನು ಅವರ ಜಾತಕದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಹೇಳಿದರು: “ಅದಲ್ಲವನ್ನೂ ಶಾರದ (ಸ್ವಾಮಿ ತ್ರಿಗುಣಾತೀತಾನಂದರು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖಕನ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಅಣ್ಣ) ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಬರೆದು ನೋಡು, ಕಳುಹಿಸು

ತ್ತಾನೋ ಅಂತ..." ಆಗ ಶಾರದಾ ಮಹಾರಾಜ್ ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ಯಾನ್‌ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ರಾಕೂರರ ಭಾವಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಾಗ ಅವರು ಬರೆದ ಉತ್ತರ ಹೀಗಿದೆ:

The Hindu Temple
2963, Webster Street,
San Francisco, California,
U. S. A.
೨೫ ಶ್ರಾವಣ, ೧೯೦೯, ಶುಕ್ರವಾರ.

ಬ್ರಹ್ಮಮಯಿ ಮಾತೆ,

ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದಪದ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಗಳು. ತಾವು ಕಲ್ಪತ್ತೆಗೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತುಂಬಾ ಆನಂದವುಂಟಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ದೇಹಾರೋಗ್ಯ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಅಂತೆಯೇ ವಾತ ಅಥವಾ ವಾಯುದೋಷ ಮೊದಲಾದವು ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದಪದ್ಮಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಸುಶೀಲ^೨, ಹರಿಪದ^೩, ಹಾಗೂ ನಾವು ಈಚೆಗೆ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಅಮ್ಮಾ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಶು ಒಂದು ಪೋಸ್ಟ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಮೂಲಕ ನನಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ, ನಿಮ್ಮ ಜಾತಕಕ್ಕಾಗಿ. ಅಮ್ಮಾ, ನಾನು ಹಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಅದನ್ನು ಅಜ್ಜಿಗೆ (ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ತಾಯಿ), ಅಥವಾ ಪ್ರಸನ್ನ ಮಾವನಿಗೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದೋ ಮಾವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ಅನಂತರ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದಾಗಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳಾಗಿವೆ, ಯಾರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದೆ ಎಂದು ಈಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಈಗಂತೂ ಅದು ನನ್ನ ಬಳಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ, ಅಮ್ಮಾ, ಒಂದು ಸಲ ಆಶು ಅಥವಾ ಇನ್ನಾರ ಮೂಲಕ ವಾದರೂ ಸರಿ, ಶಶಿ-ಡಾಕ್ಟರ್ ಅಥವಾ ಮಹೇಂದ್ರ ಮಾಸ್ಟರ್ ಮಹಾಶಯನನ್ನು ಕೇಳಿನೋಡಿ. ನಾನು ಮರೆತು ಬೇರೆ ಯಾರ ಬಳಿಯಾದರೂ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಅದನ್ನು ಅಜ್ಜಿ ಅಥವಾ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಮಾವನ ಬಳಿ ಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದೇ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, ಅದು ಕಳೆದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಅದರಿಂದೇನೂ ಹಾನಿ ಯಾಗದು. ಏಕೆಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಆ ಜಾತಕದ ನಿಜವಾದ ಪ್ರತಿ ನಕಲು ಮಾಡಿ ಈ ಪತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಪತ್ರದೊಳಗೆ ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಖರ್ಚಿಗಾಗಿ ಐದು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಪಾದಪದ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಗಳು. ಇತಿ —

ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಪಾತ್ರನಾದ ಶಿಷ್ಯ,
ಶಾರದಾಪ್ರಸನ್ನ

೨. ಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರಕಾಶಾನಂದ ೪ ಸ್ವಾಮಿ ಬೋಧಾನಂದ

|| ೨ ||

ಏಕಾದಶಿಯಂದು ಶ್ರೀಮಾತೆ ಅನ್ನ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಲೂಚಿ, ರಾಧಾವಲ್ಲಭಿ, ಕಡಲೆಬೇಳೆ ದಾಲ್ ಅಥವಾ ಧೋಂಕಾ, ರವೆಯ ಪಾಯಸ ಅಥವಾ ಖೀರ್‌ಕೋಮಲ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರಾದರೂ ಭಕ್ತರು ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಬಂದರೆ, ಅವರು ಬಿಲ್ಲಪತ್ರೆಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಾಗ ತುಳಸೀದಳದಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಉತ್ತರೀಯದಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ಆವರಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ, ಅವರು ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿದ ನಂತರವೂ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಭಕ್ತರು ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಬಿಲ್ಲ ಪತ್ರ ಅಥವಾ ತುಳಸೀದಳದಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೆವು. ಭಕ್ತನು ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ ಅವರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, “ನೀವೇಕೆ ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ?” ನಾವು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು, “ಭಕ್ತರಿಗೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಕಷ್ಟ ಕೊಡಲಿ?” ಅವರು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು — “(ಎದೆ) ಒಡೆದರೆ ಒಡೆಯಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹಾಕಲು ಬಿಡಬೇಡ.”

ಶ್ರೀಮಾತೆಯವರ ಜನನ

೮ನೇ ಪೌಷ, ೧೨೬೦, ಗುರುವಾರ (೧೮೫೩)

ತಿರೋಧಾನ

೪ನೇ ಶ್ರಾವಣ, ೧೩೨೭, ಮಂಗಳವಾರ (೧೯೨೦)

(ಮುಗಿಯಿತು)

“ಕಾಳೀಮಾತೆ ಭಗವಂತನ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆವಿರ್ಭಾವ”

ಎಂದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಲಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಅವಳೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಒಂದೆಡೆ ಅವಳು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು; ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಅವಳು ಅಭಯ ಹಾಗೂ ವರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಭಗವಂತನ ಲೀಲೆ. ಒಂದು ರೂಪದಿಂದ ಅವನು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರಿಗೆ ನೋವು ತರುವನು; ನೆರೆ, ರೋಗ ರುಜಿನಗಳಿಂದಲೂ ದುಃಖದುಮ್ಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಅವರನ್ನು ವಿನಾಶದಡೆಗೆ ತಳ್ಳುವನು. ಮಾನವಕೋಟಿಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವವನೂ ಅವನೇ. ‘ಜಯವಾಗಲಿ ನಿನಗೆ! ತಾಯಿ, ಜಯವಾಗಲಿ ನಿನಗೆ. ನಿನ್ನ ಬಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವವರಾರು?’ ಜಗನ್ಮಾತೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಅರಿತಿಲ್ಲ, ಯಾರೂ ಅರಿಯಲಾರರು. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಯಿಂದ ಯಾವ ಯೋಗಿಯಾಗಲಿ, ಋಷಿಯಾಗಲಿ ಅವಳನ್ನು ಅರಿತಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಲೀಲೆ ಅನಂತ.

— ಸ್ವಾಮಿ ಶಿವಾನಂದ